

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 309/2018-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Kováčik, s. r. o., Legionárska 6434/2, Trenčín, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Kováčik, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 zrušuje a vec mu vracia na nové konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Trenčíne je p o v i n n ý nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 325,42 € (slovom trisťdvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 22 C 73/2015-147 z 30. júna 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 365/2017-201 z 5. apríla 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva:

«Sťažovateľka je matkou maloletej [REDAKOVANÉ]... a plnoletej [REDAKOVANÉ]... Rozsudkom Okresného súdu sp. zn. 13C/88/2003 bolo manželstvo sťažovateľky a otca maloletých detí [REDAKOVANÉ]... rozvedené, obe deti boli zverené do výchovy a opatery sťažovateľky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletých detí k rukám sťažovateľky. Túto vyživovaciu povinnosť si otec neplnil riadne a včas. Platby na deti posielal nepravidelne, v iných výškach, ako mal určené rozhodnutím súdu a spravidla v jednej sume na obe deti. Otec oboch detí takto platil výživné dlhodobo, v dôsledku čoho mu vznikol dlh na výživnom.

Matka maloletej [REDAKOVANÉ] podala na OS Trenčín návrh na zvýšenie výživného a OS Trenčín rozsudkom sp.zn. 34P/440/2012 zo dňa 15.06.2013 zvýšil otcovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] výživné na sumu 110,- € mesačne s účinnosťou od 21.11.2012 a dlh na

zmeškanom výživnom vo výške 253,89 € mu povolil splácať v mesačných splátkach po 15,- € k rukám sťažovateľky. Otec súdom určené výživné opäť neplatil vo výškach zodpovedajúcich rozsudku, ale výživné opäť poukazoval nepravidelne a v rôznych výškach. Vzhľadom na skutočnosť, že staršia dcéra sťažovateľky [REDAKOVANÉ] už v tej dobe bola plnoletá a otec bol povinný jej prislúchajúce výživné plniť k jej rukám, sťažovateľka považovala výživné plnené k jej rukám za výživné na maloletú [REDAKOVANÉ] a splátku dlžného zvýšeného výživného ako aj dlžného výživného z doby pred zvýšením výživného a tieto prijaté platby použila výlučne na zabezpečenie výživy maloletej [REDAKOVANÉ]

Otec detí sa žalobou zo dňa 26.05.2015 podanou na OS Trenčín domáhal uhradenia sumy 3.047,70 € s prísl. z titulu bezdôvodného obohatenia. Následne otec svojim návrhom zo dňa 02.05.2017 navrhol zmenu výšky uplatneného nároku a žalobu vzal čiastočne späť. Rozsudkom tento rozhodol tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 1.677,75 € s úrokom z omeškania vo výške 5,05 € ročne zo sumy 1.677,75 € od 25.11.2015 do zaplatenia...

Proti tomuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala sťažovateľka odvolanie. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 bol rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a IV. potvrdený...

Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo sťažovateľky vlastníť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR pre arbitrárnosť a svojvôľu ohľadom neaplikovania zákonných ustanovení Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine...

Odvolací súd arbitrárne rozhodol o návrhu sťažovateľky tým že svoje skutkové zistenia a právne názory riadne neodôvodnil. Odvolací súd sa obmedzil vo svojich záveroch na konštatácie záverov súdu prvej inštancie bez logického vysvetlenia zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak nepresvedčivé a popiera základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom je predvídateľné rozhodnutie pre účastníkov konania.

Odvolací súd v napadnutých výrokoch potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a stotožnil sa aj s jeho odôvodnením. Citujeme ods. 8 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu: „odvolací súd považuje tento právny záver súdu prvej inštancie za

správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP.“ Odvolací súd konal týmto spôsobom vadne a osvojil si nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie ako aj jeho nesprávne právne posúdenie a to pre nasledovné skutočnosti, ktoré boli bližšie zdôvodnené v podanom odvolaní:

Odvolací súd nesprávne posúdil vec tým, že pri svojom rozhodovaní vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, keď konštatoval v bode 10. odôvodnenia rozsudku, že „zdieľa právny záver súdu prvej inštancie, že sťažovateľka - žalovaná nepreukázala, že by zaplatené výživné žalobcom na dcéru [REDACTED] za žalované obdobie na jej účet, použila na hradenie životných nákladov plnoletej [REDACTED]

Ďalej odvolací súd konštatoval, že „i keď sa žalovaná bránila tým, že toto výživné použila na hradenie životných nákladov dcéry [REDACTED] a tvrdila to aj vo svojom odvolaní, dôkazy, ktoré zistil súd prvej inštancie v tomto spore jej tvrdenia nepotvrdzujú“. Sťažovateľka nikdy v priebehu sporu netvrdila, že žalobcom zaplatené výživné použila na hradenie životných nákladov plnoletej [REDACTED] a preto ani toto v spore nepreukazovala a nevyplýva to ani z podaného odvolania, tak ako to konštatuje odvolací súd v bode 10. odôvodnenia svojho rozhodnutia. Z podaného odvolania jednoznačne vyplýva a sťažovateľka to tvrdila počas celého konania, že všetky platby, ktoré žalobca poukazoval k jej rukám použila v prospech maloletej [REDACTED] a čiastočne na splatenie dlhu na dcéru [REDACTED] a to s obdobia keď bola ešte maloletá, nakoľko ako bolo preukázané žalobca si dlhodobo neplnil svoju povinnosť platiť výživné riadne a včas.

Odvolací súd vec nesprávne právne posúdil aj v bode 11. odôvodnenia keď konštatuje, že „neobstojí ani odvolacia námietka žalobkyne (správne malo byť žalovanej) že súd mal vec posudzovať z hľadiska ust. § 28 a § 62 Zákona o rodine“. Sťažovateľka v priebehu celého konania tvrdila, že všetky platby boli použité na hradenie životných nákladov mal. [REDACTED] a žalobca v priebehu celého konania tieto jej tvrdenia nijakým spôsobom nevyvrátil a nepreukázal, že tieto platby použila pre svoje potreby i keď dôkazné bremeno v tomto prípade je na strane žalobcu. Sťažovateľka počas celého konania tvrdila, že ustanovenia § 28 v spojení s § 24 a § 62 ZR sú právnymi dôvodmi, na základe ktorých bola oprávnená prijímať všetky platby výživného, ktoré žalobca poukazoval k jej rukám.

Nesprávnym zistením skutkového stavu a následným nesprávnym právnym posúdením, kedy sa súdy dôsledne nevysporiadali so zákonnou úpravou Zákona o rodine

a neaplikovali pri posudzovaní predmetnej veci tieto zákonné ustanovenia bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces a právo vlastníť majetok.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 a rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp.zn. 22C/73/2015-147 zo dňa 30.06.2017 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 a rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp.zn. 22C/73/2015-147 zo dňa 30.06.2017 porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/365/2017-201 zo dňa 05.04.2018 a rozsudok Okresného súdu Trenčín sp.zn. 22C/73/2015-147 zo dňa 30.06.2017 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Trenčín vracia na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu k rukám jej právneho zástupcu.“

Sťažovateľka zároveň navrhla odklad vykonateľnosti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, ktorý odôvodnila takto: *„Sťažovateľka žije v spoločnej domácnosti s maloletou dcérou [REDAKOVANÉ] ktorej zabezpečuje osobnú starostlivosť a taktiež prispieva na výživné staršej dcére [REDAKOVANÉ]*

Žalobca, ktorému je sťažovateľka na základe napadnutého rozhodnutia povinná zaplatiť sumu 1.6775,75 € s prísl. ako aj trovy konania, si dlhodobo neplní riadne a včas svoje vyživovacie povinnosti riadne a včas. Plnoletá dcéra [REDAKOVANÉ] bola z dôvodu neplnenia vyživovacej povinnosti žalobcom nútená podať návrh výkon rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu a uznesením č. k. I. ÚS 309/2018-19 z 5. septembra 2018 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1

ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila podpredsedníčka krajského súdu podaním sp. zn. Spr 212/18 z 19. septembra 2018 doručeným ústavnému súdu 25. septembra 2018. V relevantnej časti vyjadrenia uviedla: *„Rozhodnutie odvolacieho súdu č.k. 4Co/365/2017-201 z 05.04.2018 považujem za vecne správne a zotrvávam na právnych záveroch, ktoré sú v dôvodoch namietaného rozhodnutia obsiahnuté. Konanie pred súdom I. inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzujúcim rozhodnutím súdu I. inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Keďže sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu I. inštancie a vypořiadal sa s odvolacími námietkami žalovanej (sťažovateľky), potom sa nemožno stotožniť so sťažnosťou žalovanej o arbitrárnosti a svojoľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a tým porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“*

K vyjadreniu krajského súdu sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaujala stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 22. októbra 2018, v ktorom zotrvala na dôvodoch svojej sťažnosti a zároveň súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Predmetom sťažnosti bolo tvrdenie sťažovateľky, že rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože krajský súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, rozhodnutie založil na nesprávnych skutkových zisteniach a vec nesprávne právne posúdil.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Ústavný súd zo sťažnosti, k nej priložených príloh a z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 22 C 73/2015 zistil, že žalobou doručenou okresnému súdu 28. mája 2015 sa

žalobca – bývalý manžel sťažovateľky, domáhal voči sťažovateľke zaplata sumy 3 047,70 € s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť na strane sťažovateľky tým, že platil výživné na plnoletú dcéru [REDACTED] aj po dosiahnutí jej plnoletosti na účet sťažovateľky. Podaním z 2. mája 2017 opravil žalobca výšku nároku na sumu 2 248,40 € s príslušenstvom a na pojednávaní konanom 31. mája 2017 zmenil žalobu tak, že žiadal zaplata sumy 1 677,75 € s príslušenstvom.

Sťažovateľka počas konania na okresnom súde opakovane tvrdila, že platby, ktoré jej žalobca posielal, pokladala za zameškané výživné na maloletú dcéru [REDACTED] a plnoletú dcéru [REDACTED] za obdobie, keď bola ešte maloletá, pretože žalobca platil výživné na dcéry [REDACTED] a [REDACTED] nepravidelne a platby zasielané odporcom, ktoré žiada vrátiť, boli použité na výživu maloletej [REDACTED] preto sa na jeho úkor nemohla bezdôvodne obohatiť.

Rozsudkom okresného súdu bola sťažovateľka zaviazaná zaplata žalobcovi sumu 1 677,75 € s príslušenstvom a trovy konania.

S tvrdením sťažovateľky o tom, že všetky žalobcom zasielané sumy použila na výživu maloletej dcéry [REDACTED] a preto sa nemohla bezdôvodne obohatiť, sa okresný súd v rozsudku vysporiadal takto: „*Neobstojí obrana žalovanej, že sa na úkor žalobcu bezdôvodne neobohatila, pretože všetky platby, ktoré jej žalobca poslal na účet použila pre potreby detí sporových strán. Žalovaná totiž bola oprávnená prijať len tie platby, na ktoré existoval právny dôvod.*“

V odvolaní proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka opätovne trvala na tom, že sumy posielané žalobcom použila na výživu maloletej [REDACTED] a preto z jej strany nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu, pričom uviedla: „*Súd prvého stupňa čiastočne žalobe vyhovel a v bode 17. odôvodnenia rozsudku uviedol, že neobstojí moja obrana, že som sa na úkor žalobca bezdôvodne neobohatila, pretože všetky platby, ktoré mi žalobca poslal na účet, som použila pre potreby našich detí, nakoľko som bola oprávnená prijať len tie platby, na ktoré existoval právny dôvod. Takéto právne posúdenie súd bližšie neodôvodnil, najmä neuviedol, na základe akého právneho predpisu dospel k právnemu názoru, že ako matka maloletej [REDACTED], ktorá bola zverená do mojej osobnej starostlivosti s tým, že som povinná spravovať jej záležitosti, som nemala oprávnenie prijímať od žalobcu ako povinného k plneniu vyživovacej povinnosti v zmysle §62 ZR platby výživného nad rozsah určený súdnym rozhodnutím. Túto skutočnosť považujem žalobkyňa predovšetkým za*

nesprávne právne posúdenie veci ako aj za nesprávne skutkové zistenia, pokiaľ súd konštatuje, že žalobca prakticky od roku 2004 hradil na môj účet v jednotlivých mesačných platbách výživné na obe dcéry, teda aj na druhú dcéru [REDACTED].

Z ustanovenia najmä §62 ZR vyplýva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov deťom je ich zákonná povinnosť a každý rodič je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa. Zákon o rodine neurčuje teda rozsah maximálnej vyživovacej povinnosti, ale iba minimálnej, ktorá skutočnosť znamená, že každý z rodičov môže plniť vyživovaciu povinnosť aj nad rámec súdom určeného rozsahu vyživovacej povinnosti, nakoľko takéto plnenie nie je zákonom zakázané. Žalovaná ako matka maloletej [REDACTED] bola som povinná v zmysle §28 v spojení s §24 ZR zabezpečovať sústavnú a dôslednú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj dcéry, ktorá mi bola zverená do osobnej starostlivosti.

Neobstojí preto záver súdu, že som bola oprávnená prijímať len tie platby, na ktoré existoval právny dôvod. V tejto časti, ako som uviedla, nie je rozhodnutie súdu preskúmateľné, nakoľko sa súd dôsledne nevysporiadal s vyššie citovanou zákonnou úpravou rodičovských práv a povinností. Z obsahu odôvodnenia rozsudku však možno usúdiť, že súd za právny dôvod na prijatie platby výživného od povinného rodiča považuje zrejme iba príslušný rozsudok súdu určujúci rozsah vyživovacej povinnosti. Žalovaná bola som zo zákona povinná zabezpečovať rodičovské povinnosti k maloletej [REDACTED] ako som vyššie uviedla. Nepochybne ustanovenia §28 v spojení s §24 a §62 ZR sú právnymi dôvodmi, na základe ktorých som bola oprávnená prijímať všetky platby výživného, ktoré žalobca poukazoval k mojim rukám, nie však pre mňa, ale pre účely výživy maloletej [REDACTED]. Ja som si túto povinnosť splnila a ako som uviedla, všetky platby, ktoré boli poukazované k mojim rukám, som použila v prospech maloletej [REDACTED] a čiastočne splatenia dlhu aj na dcéru [REDACTED]. Žalobca nepreukázal skutočnosť, že som ním poukazované platby výživného použila vo svoj prospech, teda že by som ja získala majetkový prospech a tým sa na jeho úkor obohatila.

Žalovaná tvrdím, že medzi nami sporovými stranami neišlo a nejedná sa o vzťah z bezdôvodného obohatenia, keďže ja som nezískala z plnenia žalovaného žiadny majetkový prospech a teda ja nemám žalovanému čo vydávať, keďže som sa neobohatila.“

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu, s právnym záverom okresného súdu a s odôvodnením rozsudku okresného súdu sa stotožnil a k odvolaniu sťažovateľky uviedol:

„Aj odvolací súd zdieľa právny záver súdu prvej inštancie, že žalovaná nepreukázala, že by zaplatené výživné žalobcom na dcéru [REDAKOVANÉ] za žalované obdobie na jej účet, použila na hradenie životných nákladov plnoletej [REDAKOVANÉ]. I keď sa žalovaná bránila tým, že toto výživné použila na hradenie životných nákladov dcéry [REDAKOVANÉ] a tvrdila to aj vo svojom odvolaní, dôkazy, ktoré zistil súd prvej inštancie v tomto spore jej tvrdenia nepotvrdzujú. Práve naopak, z návrhu na vykonanie exekúcie na vymoženie výživného v prospech dcéry [REDAKOVANÉ] ako oprávnenej zo dňa 17.2.2014 v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 165/2014. z vyjadrenia [REDAKOVANÉ] z 14.4.2015 v tomto exekučnom konaní jednoznačne vyplynulo, že oprávnená sa domáhala vymoženia výživného zo strany žalobcu ako povinného, a to nedoplatku na výživnom za obdobie rokov 2005 do 2009 vo výške 514,50 Eur, od 21.11.2012 do 27.11.2013 vo výške 693,30 Eur. od 28.11.2013 do 14.11.2014 vo výške 1 892,67 Eur a bežného výživného od 15.11.2014 vo výške 170 Eur mesačne. Upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie bolo vydané súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] dňa 19.3.2015, sp. zn. EX 165/2014. Týmito dôkazmi dcéra [REDAKOVANÉ] potvrdila, že žalovaná nepoužila výživné platené žalobcom na jej účet na hradenie životných nákladov plnoletej dcéry [REDAKOVANÉ]. Práve týmito dôkazmi žalobca preukázal, že na strane žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu, ktoré je povinná vydať v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu.

11. V zmysle hore uvedeného potom neobstojí ani odvolacia námietka žalobkyne, že súd mal vec posudzovať z hľadiska ust. § 28 a § 62 Zákona o rodine. Žalovaná bola oprávnená prijímať platby výživného na dcéru [REDAKOVANÉ] do jej plnoletosti. Od plnoletosti dcéry [REDAKOVANÉ] bol povinný žalobca poukazovať výživné k jej rukám, čo napokon aj vyplýva z rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 7.10.2013. č. k. 30P 378/2012-63, ktorým bolo zmenené platobné miesto na platenie výživného žalobcu k dcére [REDAKOVANÉ] do ník plnoletej dcéry [REDAKOVANÉ]. V dôsledku zrejme omylu zo strany žalobcu, platby výživného žalobca naďalej posielal na účet žalovanej. Odvolací súd pripúšťa, že pokiaľ by bolo preukázané, že tieto platby výživného aj po plnoletosti žalovaná odovzdala dcére [REDAKOVANÉ] na hradenie jej

životných nákladov, nevzniklo by na jej strane bezdôvodné obohatenie. V spore však bol preukázaný opak, že výživné žalovaná nepoužila na hradenie nákladov dcéry [REDACTED] nakoľko táto podala návrh na vykonanie exekúcie proti žalobcovi z dôvodu neplnenia si vyživovacej povinnosti voči nej.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je preto daná len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť fyzické osoby a právnické osoby pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, IV. ÚS 111/09).

Ústavný súd pripomína, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na

všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko*, rozhodnutie z roku 1997). Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (*Ruiz Torija v. Španielsko*, rozsudok z roku 1994).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Z uvedeného vyplýva, že bolo úlohou ústavného súdu podľa špecifických okolností konkrétneho prípadu posúdiť, či absencia odôvodnenia, tak ako na ňu poukazovala sťažovateľka vo svojej sťažnosti, a nesprávne skutkové zistenia a právne závery dosahujú takú intenzitu, že ňou bolo zasiahnuté do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou a taktiež judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva konštatuje, že za argumenty, ktoré boli z hľadiska výsledku rozhodovania krajského súdu o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu rozhodujúce, je potrebné považovať tvrdenia sťažovateľky obsiahnuté v odvolaní, že všetky platby od žalobcu použila na výživu maloletej ■■■■■ a jej právny názor, že nejde o vzťah z bezdôvodného obohatenia, keďže z plnenia žalobcu nezískala žiadny majetkový prospech.

Ústavný súd poukazuje na odsek 10 a 11 rozsudku krajského súdu, z ktorého je zrejmé, že krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní vychádzal z nesprávneho skutkového zistenia, že sťažovateľka mala platby od žalobcu použiť na úhradu životných nákladov plnoletej dcéry ■■■■■ čo podľa tvrdenia krajského súdu uviedla aj v odvolaní, pričom následne sa celá argumentácia krajského súdu odvíja od tohto nesprávneho skutkového zistenia. Ako je však zrejmé z odvolania sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu, táto v odvolaní uvádzala, že platby od žalovaného použila na výživu maloletej ■■■■■ a nie plnoletej ■■■■■. Dôsledkom nesprávneho skutkového zistenia je tak v rozsudku krajského súdu absencia odpovede nielen na rozhodujúce argumenty sťažovateľky obsiahnuté v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, ale na všetky argumenty sťažovateľky, keďže odvolanie vychádzalo z iného skutkového stavu, z akého pri svojom rozhodovaní vychádzal krajský súd.

Ústavný súd zároveň v súvislosti s tvrdením sťažovateľky, že sa na úkor žalobcu neobohatila, pretože všetky prostriedky požila na výživu maloletej ■■■■■ dáva do pozornosti nasledovné ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. K vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie základných predpokladov, a to zistenie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, majetková ujma iného subjektu, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmovou druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd pripomína, že bolo povinnosťou navrhovateľa preukázať, že sa sťažovateľka na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila. Podľa názoru ústavného súdu iba zo samotnej skutočnosti, že sťažovateľke boli posielané navrhovateľom finančné prostriedky nad rámec súdom určeného výživného, nemožno usudzovať, že došlo na jej strane k bezdôvodnému obohateniu. Ak sťažovateľka skutočne použila finančné prostriedky na výživu maloletej dcéry, ktorá je aj dcérou navrhovateľa zaviazaného prispievať na jej výživu, tak ako tvrdí, potom sťažovateľka nemala z takéhoto plnenia majetkový prospech, a preto nie je splnený zákonný predpoklad pre vznik zodpovednosti sťažovateľky za bezdôvodné obohatenie, pretože sťažovateľka z týchto finančných prostriedkov majetkový prospech nemala.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že ak krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu vychádzal z nesprávnych skutkových zistení, ktoré sú vo veci sťažovateľky rozhodujúce, a následne ako dôsledok týchto nesprávnych skutkových zistení neodpovedal na podstatné otázky obsiahnuté v odvolaní, je potrebné považovať rozsudok krajského súdu za nepresvedčivý, nespĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti a minimálne požiadavky, ktoré sú na odôvodnenie súdnych rozhodnutí kladené, a vyvoláva tak účinky nezlučiteľné s obsahom základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu s uvedenými a rozhodujúcimi argumentmi sťažovateľky obsiahnutými v odvolaní proti rozsudku okresného súdu sa vysporiadať ústavne súladným spôsobom a o odvolaní sťažovateľky opätovne rozhodnúť.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Uvedené vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a príkazom krajskému súdu, aby o podanom odvolaní sťažovateľky znovu konal a rozhodol, sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Na základe citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde preto ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na nové konanie. Krajský súd bude v danom prípade v súlade s ustanovením § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v tomto náleze.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním sťažovateľky advokátom v konaní pred ústavným súdom.

Úhradu priznal v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za 2 úkony právnej služby po 153,50 € a to za prevzatie a prípravu zastúpenia a vypracovanie sťažnosti na ústavný súd 2 x 9,21 € ako náhrada výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné. Spolu tak predstavuje náhrada trov konania sumu 325,42 € na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilným sporovým poriadkom) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezu“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018